

Isyys pakomatkan jälkeen

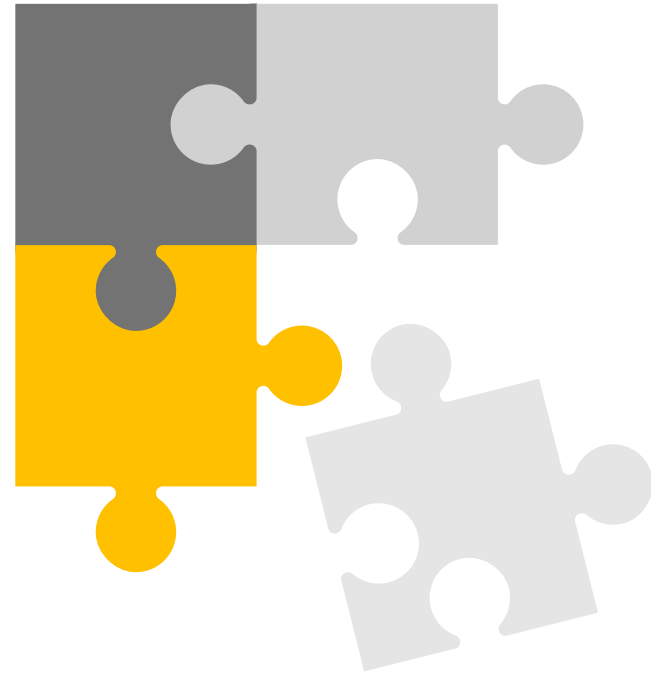
Iida-Maria Bimberg,

Sosionomi YAMK, julkisen sektorin perheterapiakoulutus

Luennon sisältö

- Pakolaisperheen hyvinvointia estäviä ja edistäviä tekijöitä – näkökulmana isyys
- Perhe Yhtenäiseksi –menetelmästä ja sen vaikuttavuudesta
- Muita työvälineitä vanhemmuuden tukemiseen

Pohtikaa

- Millaisia perhesuhteita kuormittavia tekijöitä havaitsitte esimerkki tarinasta?
- Millaisia isyyttä kuormittavia tekijöitä havaitsitte?

Pakolaisperheiden hyvinvointia estäviä tekijöitä

Perheen sisäisiin suhteisiin liittyvät tekijät

- Muutokset perhedynamiikassa
- Muutokset perheenjäsenten rooleissa ja valtasuhteissa
- Heikentyneet kiintymyssuhteet
- Osa perheestä toisessa maassa
- Perheenjäseniä menehtynyt
- Yksinhuoltajuus
- Kokemus muuttamisesta ihmisenä vaikeuttanut ihmissuhteita
- Parisuhteen emotionaalisen ja intiimin läheisyyden puute
- Itsetuntohaasteiden vaikutus ihmissuhteisiin
- Ulkopuolisten vanhemmuuden tuen muotojen puuttuminen

Perheen ulkopuolisiin suhteisiin liittyvät tekijät

- Eristäytyminen ja yksinäisyys
- Suvun tuen puute
- Läheisten kaipaaminen
- Menetetyt ihmissuhteet
- Tuen puute saman kulttuuritaustan omaavilta
- Huonot suhteet samasta maasta tulleiden ihmisten kanssa
- Vaikeudet muodostaa uusia ihmissuhteita koettujen vaikeuksien vuoksi
- Järjestöjen toimintojen puuttuminen miehille

Kotoutumisprosessiin liittyvät tekijät

- Akkulturaatiostressi
- Akkulturaatioprosessin erot
- Kielelliset haasteet
- Eriaikainen kotoutuminen
- Uuden maan kasvatustapojen poikkeaminen totutuista
- Autoritäärisen tai passiiviseen kasvatustapaan turvautuminen

Terveyden ja mielenterveyteen liittyvät tekijät

- Traumaattiset kokemukset
- Traumaattinen oireilu, erityisesti PTSD
- Masennus- ja ahdistuneisuusoireet
- Ikävät muistot
- Pakomatkan epävarmuuden synnyttämä ennustamattomuuden ja turvattomuuden tunne
- Vastaanottokeskusajan traumaattiset kokemukset ja muistot
- Fyysinen sairaus tai vamma
- Vanhemmuuteen liittyvä stressi

Osallisuuden, ympäristön ja yhteiskuntaan liittyvät tekijät

- Oman totutun sosioekonomisen aseman menettäminen
- Taloudelliset haasteet
- Pakolaiseksi leimautuminen
- Stressaava yhteiskunta
- Rasismi ja syrjintä
- Pitkä turvapaikkaprosessi
- Ei tietoa omista vaikutusmahdollisuuksista
- Haasteet sopeutua Suomen ilmastoon
- Kotimaan tutkintoa ei hyväksytty Suomessa

Iida-Maria Bimberg, Sosionomi YAMK

Pakolaisperheiden hyvinvointia edistäviä tekijöitä

Perheen sisäisiin suhteisiin liittyvät tekijät

- Menneiden haasteiden kohtaaminen yhdessä
- Hyvä, aktiivinen vuorovaikutus
- Lämmön ja kiintymyksen osoittaminen
- Parisuhteessa toisten tukeminen
- Vanhempien empatia lapsia kohtaan
- Perheenyhdistäminen
- Perheen yhdessä viettämä aika
- Tuki vuorovaikutussuhteille
- Keskinäinen rakkauden kokemus
- Joustavat roolit

Perheen ulkopuolisiin suhteisiin liittyvät tekijät

- Lähellä asuvat sukulaiset
- Etäsuhteiden ylläpitäminen kaukana asuviin sukulaisiin
- Rahan lähettäminen läheisille
- Tuki saman kulttuuritaustan omaavilta
- Uudesta maasta saadut ystävät
- Lasten kaverisuhteet luovat suhteita myös aikuisille
- Järjestöjen toiminnot

Kotoutumisprosessiin liittyvät tekijät

- Tieto kohdemaan kasvatustavoista, laeista ja palveluista
- Pyrkimys avoimeen vuorovaikutukseen erilaisista kulttuurisista arvoista
- Uskontoon turvautuminen
- Oman kulttuurin ylläpitäminen
- Vanhemmat opettavat lapsille äidinkieltä ja kotimaansa historiaa
- Yhteyden kokemukset, vastavuoroinen tuki
- Kokemukset saavutuksista
- Suomalaisilta ystäviltä saatu apu ja tuki

Terveysten ja mielenterveyteen liittyvät tekijät

- Hyvien muistojen jakaminen
- Hyvä perheen sisäinen tunneilmaisu
- Keskinäinen luottamus
- Kokemusten jakaminen
- Perheen hyvä toimintakyky
- Lapsikeskeinen vuorovaikutus ja virittynyt kiintymyssuhde
- Psykoedukaatio
- Psykologilta ja terveydenhuollosta saatu apu

Osallisuuden, ympäristöön ja yhteiskuntaan liittyvät tekijät

- Turvallisuus
- Mahdollisuus elää rauhassa ja vapaana
- Demokraattiset oikeudet ja itsenäisyys
- Yhteiskunnan palvelut
- Työ/Vapaaehtoistyö
- Palveluiden kulttuurisensitiivisyys ja inklusiivisuus
- Saadut palvelut
- Kotoutumispalveluiden perhekeskeisyys
- Vanhemmuutta tukevat interventiot
- Lasten koulu ja varhaiskasvatus
- Vanhempien aiempi korkea koulutustausta
- Luonto, puistot, julkinen liikenne

Iida-Maria Bimberg, Sosionomi YAMK

Kokemuksia pakolaistaustaisten isien kanssa tehtävästä työstä

- Isät ovat voineet kokea, etteivät ole löytäneet roolia perheessä muuton jälkeen
- Mikäli isät ovat olleet perheestään erosta pitkään, on voinut olla haasteita luoda suhteita lapsiin ja puolisoon
- On tärkeää työskentelyssä saada isät mukaan arjen toimintoihin, leikkeihin ja puuhiin – toiminnallisuus tärkeää
- Luottamuksen rakentaminen äärimmäisen tärkeää! On tärkeää että voi keskustella avoimesti omista ajatuksistaan miehenä ja isänä.
- Isät ovat hyötynet työskentelystä paljon – oma rooli ja vanhemmuuden keinot ovat vahvistuneet

A close-up photograph of a cluster of small, light purple flowers, possibly from a wisteria, with soft, out-of-focus petals and stems. The lighting is gentle, highlighting the delicate texture of the blossoms.

Perhe Yhtenäiseksi - menetelmä

Perhe Yhtenäiseksi - menetelmä

- Ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen väline pakolaistaustaisten perheiden tukemiseen, soveltuu hyvin myös muiden perheiden kanssa työskentelyyn.
- Kokonaisuudessaan prosessissa on tapaamisia 7-9, yksi tapaaminen kestää 2tuntia.
- Menetelmä on jaettu kahdeksaan teemaan
- Perhe Yhtenäiseksi oppaassa kuhunkin teemaan tarjotaan konkreettisia menetelmiä
- Teemoja ei tarvitse käydä läpi järjestyksessä (lukuun ottamatta aloitus ja lopetus)
- Teemoja voi painottaa perheen tarpeiden mukaan, yhdellä tapaamisella voidaan käsitellä useampaakin teemaa
- Menetelmään on kehitetty menetelmäkoulutus 2 tai 3 päivää osallistujien aiemmasta osaamisesta riippuen

Menetelmä rakentuu kahdeksasta teemasta.

Jokaiseen teemaan on suositeltuja työmenetelmiä.

Taulukon löydät oppaan sivulta 21.

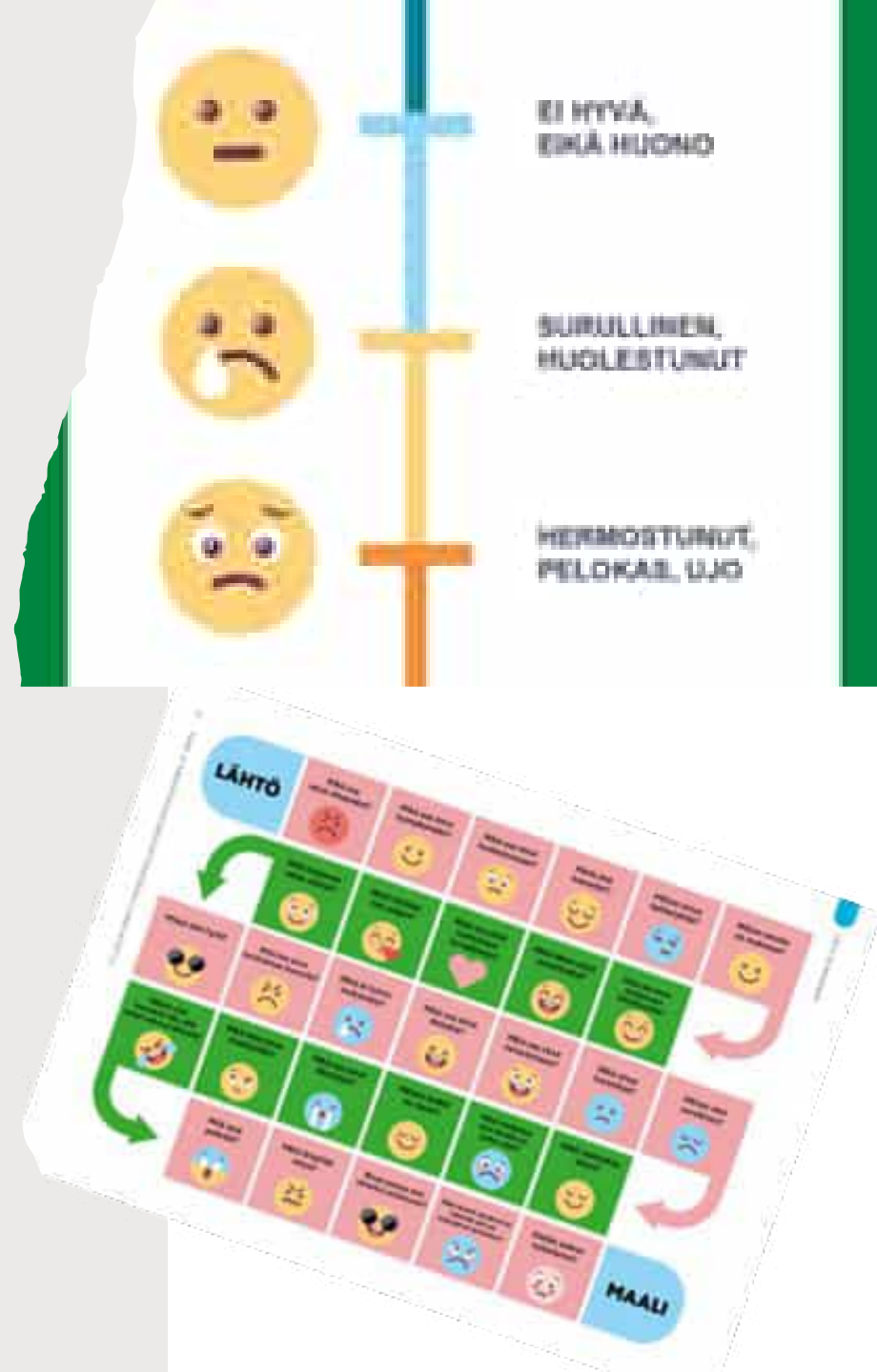
Perhe Yhtenäiseksi -työskentelymenetelmän tapaamisten teemat ja niihin soveltuvat menetelmät

 <p>TEEMA 1:</p>	<p>Tämänhetkinen tilanne ja perheen roolit. Koko perheelle.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteena saada kuva perheen tilanteesta ja perheenjäsenten rooleista kokonaisvaltaisesti. Teemaan soveltuvat työvälineet: perheen kotoutumissuunnitelma, kulttuuri-sensitiivinen vanhemmuuden haastattelu, korttityöskentely, vanhemmuuden osa-alueet keskustelu.
 <p>TEEMA 2:</p>	<p>Omien kasvatustapojen tutkiminen. Oman perhetaustan ja kulttuurin vaikutukset vanhemmuuteen. Vain vanhemmille.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteena nostaa esiin vanhemman/vanhempien suvusta tulevia voimavaroja ja rajoitteita. Keskustellaan vanhemman oman taustan vaikutuksesta vanhemmuuteen. Teemaan soveltuvat työvälineet: sukupuoli, korttityöskentely, vanhemmuuden osa-alueet keskustelu.
 <p>TEEMA 3:</p>	<p>Millainen on meidän perheemme? Kommunikaatio ja tunnelmaisuus kotonamme. Koko perheelle.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteena vahvistaa myönteistä kommunikaatiota ja tunnelmaisuutta. Teemaan soveltuvat työvälineet: perheen omakuva, perheen elämänjano, tunne-kortit, tunnemittari, tunnepeli. Leikit, pelit, retket, joissa tarkkaillaan vuorovaikutusta ja vahvistetaan voimavaroja.
 <p>TEEMA 4:</p>	<p>Vanhempien keskinäiset suhteet ja niiden vaikutus vanhemmuuteen sekä psykoedukaatio traumaperäisestä oireilusta. Vain vanhemmille.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteena lisätä vanhempien tietoa traumaattisesta stressistä ja sen vaikutuksesta lapsiin, aikuisiin ja perhesuhteisiin. Teemaan soveltuvat työvälineet: psykoedukaatiiviset materiaalit, sietoikkunan avulla keskustelu vireystiloista
 <p>TEEMA 5:</p>	<p>Perheemme säännöt ja tavat. Koko perheelle.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteena tukea perhettä ennustettavan, johdonmukaisen ja turvallisuuden tunnetta vahvistavan arjen luomisessa. Teemaan soveltuvat työvälineet: vanhemmuuden osa-alueet keskustelu, päiväohjelma, liikennevalokortit, turvallinen syyliote, korttityöskentely. Leikit, pelit, retket, joissa tarkkaillaan vuorovaikutusta ja vahvistetaan voimavaroja.
 <p>TEEMA 6:</p>	<p>Vanhempien tukeminen lasten turvataitokasvatuksessa. Koko perheelle.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteena lisätä tietoja turvataitoihin liittyen sekä vanhempien tukeminen kodin yhteisten digisääntöjen sopimisessa Teemaan soveltuvat työvälineet: riskitekijät ja suojaavat tekijät -kortit, välttämättävät, ikärajaajuliste, turvaohjeet, digisäännöt.
 <p>TEEMA 7:</p>	<p>Perheemme kotoutuminen Suomeen. Koko perheelle.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteena lisätä perheenjäsenten ymmärrystä psyykkisen kotoutumisprosessin vaiheista. Teemaan soveltuvat työvälineet: kotoutumiskaari, korttityöskentely.
 <p>TEEMA 8:</p>	<p>Jatkotukitoimien selvittäminen, perheterapeuttisen keskustelutuen arviointi. Koko perheelle.</p> <ul style="list-style-type: none"> Tavoitteena arvioida jatkotuen tarve, sekä käydä läpi kokemuksia yhteisestä työskentelystä. Teemaan soveltuvat työvälineet: kirje perheelle, korttityöskentely.

Taulukko 2. Perhe yhtenäiseksi-työskentelymenetelmän teemat

Malli tarjoaa menetelmiä teemojen työstämiseen

- Menetelmiä ovat esimerkiksi:
  - Sukupuutyöskentely
  - Elämänjanatyöskentely
  - Vanhemmuuden osa-alueet
  - Korttityöskentely
  - Arjen struktuurin välineet (päiväohjelma, liikennevalot)
  - Tukimateriaali psykoedukaation tarjoamiseen
- Oppaassa jokaisen teeman alla on työvälineitä ja menetelmiä kunkin teeman työstämiseen
- Opas tarjoaa hyvin konkreettisia vinkkejä työvälineiden soveltamiseen

Esimerkki työvälineestä – Vanhemmuuden osa-alueet keskustelu

- Jaottelu helpottaa vanhemmuudesta keskustelemista.
- Perheen rooleja tutkaillessa on mahdollista tarkastella vanhemmuuden osa-alueita myös vanhempien rooleista käsin.
- Vastaukset pyritään tarkentamaan mahdollisimman konkreettiselle tasolle: miten asia näkyi/näkyi arjessa.
- Vaikeissa asioissa: käsittele ensin yleisellä tasolla ja siirry vasta sitten perheen tilanteeseen.

Vanhemmuuden osa-alueet

Kyky asettaa rajoja

- Millaisia rajoja, sääntöjä ja seuraamuksia sinulle asetettiin lapsena?
- Oliko fyysinen kurittaminen tyypillistä sillä alueella, jossa asuit lapsena? Entä sinun omassa lapsuuden kodissasi?
- Millaisia rajoja, sääntöjä ja seuraamuksia asetatte omille lapsillenne?
- Onko toisella vanhemmalla vahvempi rooli rajojen asettajana?

Kyky tarjota lämpöä

- Miten vanhempasi osoittivat sinulle lämpöä omassa lapsuudessasi? Millaisilla sanoilla, teoilla tai eleillä?
- Mitä mukavia muistoja sinulla on lapsuudestasi vanhempiesi kanssa?
- Miten vanhempi osoittaa tänä päivänä lapsilleen lämpöä? Millaisilla sanoilla, teoilla tai eleillä?
- Onko toisella vanhemmalla vanhempi rooli lämmön tarjoajana?

Kyky suojata lasta

- Millä tavoin vanhempasi suojelivat teitä?
- Minkälaisia uhkia kotimaassasi oli, joilta lapsia tuli suojata?
- Minkälaisia uhkia näet Suomessa?
- Miten suojelemisen tarve muuttuu lapsen kasvaessa?

Suhteeseen syntyvien säröjen korjaaminen

- Kuinka omassa lapsuudessasi riidat sovittiin?
- Puhuttiinko lapsuudessanne tunteista?
- Miten kotona lastesi kanssa selvität erimielisyydet?
- Puhutteko lasten kanssa tunteista?

Lapsen autonomian tukeminen

- Ollessasi itse sen ikäinen kuin lapsesi nyt, kuinka paljon sait osallistua päätöksen tekoon perheen asioissa? Entä omassa asiassasi?
- Koetko, että sinulla oli lapsena mahdollisuus vaikuttaa omaa elämää koskeviin valintoihin?
- Koetko tärkeänä että lapsesi saavat osallistua perheen päätöksentekoon? Entä päätöksiin omista asioista?

Menetelmän vaikuttavuudesta ja saavutuksista

Perhe Yhtenäiseksi –työskentelymenetelmän vaikuttavuuden arviointia tilastojen valossa

	2020 Kaikki Oulun kaupungin 0-17-vuotiaat	9/2020 Oulun kaupungin maahanmuuttajapalveluiden 0-17-vuotiaat	7/2021 Oulun kaupungin maahanmuuttajapalveluiden asiakkaat 0-17-vuotiaat
Lastensuojelun avohuollon asiakkuus	5 %	11.39 %	5.66 %
Perhetyö SHL	5.2 %	12,66 %	3.77 %
Tehostettu perhetyö	2,7 %	2.53 %	1.89%

Oulun kaupungin maahanmuuttajapalveluissa seurattiin millaisia tilastollisia vaikutuksia oli sillä, että Perhe Yhtenäiseksi -menetelmää tarjottiin systemaattisesti asiakkaille.

Ensimmäisen kerran tilastot nostettiin 9/2020 kun menetelmää vasta alettiin tarjoamaan asiakkaille. Tilastoista selkeästi myös näki koko Oulun kaupungin väestöön vertaamalla maahanmuuttajapalveluiden asiakkaiden selkeästi suuremman lastensuojelun ja perhetyön tarpeen.

Toisen kerran tilastot nostettiin 7/2021 hieman alle vuoden jälkeen. Lastensuojelun avohuollon tarve oli puolittunut, perhetyön tarve laskenut neljännekseen aiemmasta.

Asiakkailta saatuja kommentteja työskentelystä

”Tunnekorteilla työskenteleminen oli hyödyllistä. Omien tunnekorttien saaminen kotiin, on tehnyt tunteista puhumista kotonamme helpommaksi.”

”Oli tärkeää puhua yhdessä meidän kulttuurin ja suomalaisen kulttuurin tavoista. Tuntui, että me opittiin sinulta suomalaisista tavoista ja kulttuurista, ja sinä opit meiltä meidän kulttuurista.”

”Sukupuutyöskentely oli tosi hyvä. Se muistutti minua minun tarinastani ja menneisyydestäni. Pystyin muistelemaan myös hyviä asioita vanhasta elämästäni.”

Lapsen kommentti:
”Tietomaassa käyminen oli parasta! Tykkäsin myös tunnekorteilla tehdyistä harjoituksista ja leikeistä.”

”Sukupuun tekeminen oli tärkeää. Yksin en olisi asioita muistanut. On tärkeä muistaa..”

”Pidin tärkeänä keskusteluita lasten kasvatuksesta. Pidin tärkeänä sitä, että puhuttiin suomalaisesta koulutusjärjestelmästä.”

Paloma 2 –hankkeen teettämien haastatteluiden tuloksia:

Ammattilaisten haastatteluista:

- Työskentelymenetelmä koettiin tarpeellisena lisänä maahanmuuttajapalveluihin
- Mahdollistaa lasten systemaattisen kohtaamisen kotoutumisproessin aikana
- Kokivat menetelmän sopivan kaikille pakolaistaustaisille perheille
- Halusivat hyödyntää jatkossakin – henkilöresurssi huoletti
- Työskentely lisäsi ammattilaisten ymmärrystä asiakasperheitä kohtaan ja tuki työskentelyä perheiden kanssa

Perheiden haastatteluista:

- Työskentely koettiin tärkeänä ja auttavana
- Kokivat saaneensa erityisesti tukea vanhemmuuteen
- Ymmärrys suomalaiseen kasvatuskulttuuriin kasvanut
- Perheet kokivat että koko perheen tunneilmaisu oli vahvistunut
- Menetelmistä etenkin sukupuun tekeminen koettiin merkityksellisenä
  - Ymmärrys oman lapsuuden vaikutuksesta vanhemmuuteen tänä päivänä lisääntyi
  - Lasten kanssa oli helpompi keskustella kotimaahan jääneistä sukulaisista
  - Vahvasti puolisoiden keskinäistä ymmärrystä toisistaan

Perhe Yhtenäiseksi –menetelmän vaikuttavuudesta

Turvallinen Oulu –hankkeen kyselyt menetelmään koulutetuille ammattilaisille.

- Koulutus sai kaikilta arvosanan 5/5
- Kaikki suosittelisivat koulutusta kollegoilleen
- Kaikki kokivat saaneensa enemmän tietoa ja taitoa pakolaisperheiden kanssa työskentelyyn.
  - ”Erittäin hyvä kokonaisuus, jota voi hyödyntää myös kantasuomalaisten perheiden kanssa työskenneltäessä.”
  - ”Hyvä ja kattava koulutus.”
  - ”Sain paljon käytännön työvälineitä ja rakennetta asiakastapaamisiin.”
- Koulutetuilta kysyttiin myös jälkikäteen, mitä menetelmä on työlle tuonut.
  - ”Kokemukset ovat olleet hyviä ja perheetkin ovat olleet tyytyväisiä”
  - ”Perhe lähti ja oli mukana hyvin”
  - ”Asiakasperhe oli tyytyväinen”

Pohjois-Savon hyvinvointialueen koulutuspalautteet:

- Keskiarvo arvosanoista 4,7
- Kaikki suosittelisivat koulutusta kollegoilleen
- Koulutus sai hyvää sanallista palautetta
  - ”Kiitos. Olet mahtava ja upea esiintyjä ja kouluttaja. Koskaan aiemmin ei ole yksikään koulutus ole ollut yhtä innostava ja mielenkiintoinen.”
  - ”Kiitos ihanasta kahdesta päivästä, josta sain paljon toiveikkuutta ja konkreettisia työvälineitä omaan työhön.”

Kuusamon vastaanottokeskuksen ja kunnan koulutuspalautteet:

- Keskiarvo arvosanoista 4,5
- Koulutusta suositeltaisiin kollegoille, erityisesti:
  - Sosiaali- ja terveyspalveluiden työntekijöille
  - Kaikille maahan muuttaneita työssään kohtaaville
  - Lapsiperheiden kanssa työskenteleville

Perhe Yhtenäiseksi –työskentelymenetelmä on kuvattu Innokylään ja asetettu arvioitavaksi:

- Kunteko 2020-kilpailussa palkittu kunniainninnalla Vuoden Yhdenvertaisuusteko-kategoriassa.
- Talentian Hyvä Käytäntö 2022 –palkinnon voittaja
- TerveSoS 2022-kilpailun finalistti.

Menetelmää arvioitu THL:n sosiaalisten innovaatioiden arviointi pilotissa

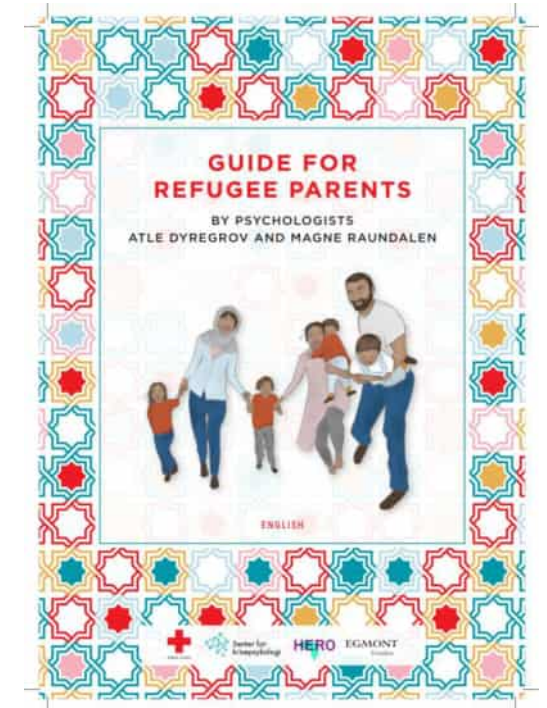
- Perhe Yhtenäiseksi -menetelmä arvioidaan uudeksi menetelmäksi, joka ei pohjaudu aiempaan innovaatioon
- Innovaation skaalautuvuus, väittämävaihtoehdot: 1. ei, 2. mahdollista, mutta vaatii suuria muutoksia, 3. vähäisin muutoksin, 4. helposti ilman muutoksia.
  - Innovaatio on sovellettavissa muille alueille 4
  - Innovaatio on sovellettavissa muihin maihin 4
  - Innovaatiota voidaan soveltaa muihin kohderyhmiin 1
  - Innovaatio on sovellettavissa muille toimialoille 1
- Innovaation resurssitehokkuus arvioitu erinomaiseksi
  - Vaihtoehdot heikko, kohtalainen, hyvä, erinomainen
- Validoijan avoimet perustelut resurssitehokkuudesta:
  - "Haaste on tunnistettu ja siihen on kehitetty resurssitehokkaasti ilmeisen toimiva innovaatio. Muutokset on todennettu vähentyneenä tarpeena muille raskaille palveluille. Vaikka yhteyttä innovaation ja muutoksen välillä ei välttämättä voida kiistatta osoittaa, vaikuttaa vahvasti siltä, että on onnistuttu vastaamaan tarpeeseen keinoilla, jotka vähentävät yhteiskunnalle kohdistuvaa taloudellista rasitetta."

A close-up photograph of a cluster of purple wisteria flowers. The flowers are in various stages of bloom, with some showing the characteristic two-lipped structure. The background is a soft, out-of-focus light purple and white, creating a bokeh effect. The overall lighting is soft and natural, highlighting the delicate texture of the petals.

Muita menetelmiä ja työvälineitä

Neuvoja vanhemmille lasten turvallisuuden tunteen tukemisessa

- **Avoin ja suora kommunikaatio:**
  - Kuuntele ensin - anna lapselle tilaa kertoa ajatuksensa ja tunteensa
  - Kysy kysymyksiä jolla tarkennat lapsen kertomaa
  - Kerro lapselle rehellisesti, yksityiskohtiin menemättä vastauksia lasten vaikeisiin kysymyksiin
- **Vaikeista asioista puhuminen lapsen kanssa:**
  - Lapset tarvitsevat aikuisen apua järjestääkseen ajatuksissaan muistot jotka heitä vaivaavat
  - Leikkien, taiteen ja tarinoiden kertomisen kautta, voi auttaa lasta puhumaan kokemuksistaan ja tunteistaan
  - Nuoriso voi hyötyä vertaisuuhteissa tapahtuvista keskusteluista
  - Pidä elossa sukusi ja perheesi tarina
- **Mitä lapsen tulisi tietää pakomatkasta ja tilanteesta josta perhe on paennut**
  - Lapsen on tärkeää ymmärtää miksi perhe on paennut, mitkä asiat siihen johtivat. Tästä tulisi kertoa kuitenkin rauhallisesti ja selkeästi.
  - Lasten ei tulisi olla jatkuvasti altistunut uutisille kotimaansa tilanteesta → heillä on kuitenkin hyvä olla ajantasainen tieto
- **Mukavat hetket lapsen kanssa**
- **Säännölliset rutiinit ja selkeät säännöt auttavat lapsia.** Yleensä seuraamuksena on rauhallisemmin käyttäytyvät, vähemmän ahdistunut lapsi.
- **Kummankin vanhemman panostus on tärkeä**

Monikulttuurinen vanhemmuusryhmä

www.turvataitokasvatus.fi

Monikulttuurinen vanhemmuusryhmä

Ryhmämallin kehittäjät: Iida Bimberg, Karoliina Keinänen, Kristi Kyllönen
Oulun kaupungin maahanmuuttajapalvelut sekä Turvallinen Oulu-hanke

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

 OULU

MONIKULTTUURINEN VANHEMMUUSRYHMÄ
-Ryhmänohjaajan käsikirja

Iida-Maria Bimberg, projektkoordinaattori, Turvallinen Oulu -hanke
Karoliina Keinänen, sosiaaliohjaaja, Oulun kaupungin maahanmuuttajapalvelut

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

 OULU

MONIKULTTUURINEN VANHEMMUUSRYHMÄ
-Ryhmäläisille jaettavat materiaalit

Turkki

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

 OULU

Turvataitojen supersankariksi!

Tutustukaa Digiturvataitojen supersankariksi -animaatiovideoon ja Turvataitojen supersankariksi -vihkoon osoitteessa:

www.turvataitokasvatus.fi/vanhemmille

Löydät materiaalia seuraavilla kielillä:
suomi, ruotsi, pohjois-saame, englanti,
arabia, somali ja dari

Lisätietoja ja koulutuspyynnöt:

Iida-Maria Bimberg,

lida.bimberg@gmail.com

lida-maria.bimberg@pohde.fi

Lue lisää [innokylästä](#)

Materiaalit: www.turvataitokasvatus.fi